

แนวทางการดำเนินการรณรงค์ต่อต้านการทุจริตตาม มาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร

พ.ศ.๒๕๖๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ หมวดที่ ๕ หน้าที่ของรัฐ มาตรา ๖๓ บัญญัติไว้ว่า “รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชน ถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและขจัดการทุจริต และประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชน รวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ”

แนวทางในการป้องกันการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐที่สำคัญ ดังนี้

๑) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

๒) ให้เจ้าหน้าที่รัฐยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด

๓) มุ่งเน้นให้เจ้าหน้าที่รัฐยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิต คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี ซึ่งอยู่ในเงื่อนไขความรู้จักคุณธรรม

๔) การสร้างค่านิยมของประชาชนด้วยความเสมอภาค ไม่มีความเหลื่อมล้ำทางสังคม

๕) หน่วยงานของรัฐต้องมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาครัฐได้ ตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยมีหลักว่า “เปิดเผยเป็นหลักปกปิดเป็นข้อยกเว้น”

๖) ผู้บริหารในทุกระดับมีนโยบายอย่างจริงจังในการแก้ไขปัญหาทุจริต และลดการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

๗) ส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาการร่วมกันหลายองค์กรมากกว่ารวมศูนย์อำนาจไว้ที่องค์กรเดียว

๘) เชิดชูคนดี/บุคคลต้นแบบที่มีความซื่อสัตย์และทำความดีเพื่อประเทศชาติในแต่ละองค์กร

๙) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เคร่งครัดและรวดเร็ว

๑๐) การประเมินความเสี่ยงจากการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นในโครงการต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐ โดยนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กร

กรณีศึกษา : การทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างในหน่วยงานภาครัฐ

เนื่องจากขั้นตอนต่างๆ มีความเสี่ยงที่ผู้ทุจริตจะสามารถหาช่องทางแสวงหาผลประโยชน์ตั้งแต่ขั้นตอนการคิดริเริ่มโครงการจนถึงสิ้นสุดโครงการ โดยอาจเกิดการทุจริตรวมทั้งลักษณะการทุจริตในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

๑. การคิดริเริ่ม ➔ เอื้อประโยชน์ตนเองหรือผู้ใดผู้หนึ่ง

๒. การพิจารณาอนุมัติต่างๆ ➔ เรียกรับเงิน/ผลประโยชน์

➔ มีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย

๓. การแต่งตั้งบุคคล/คณะกรรมการชุดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง

➔ แต่งตั้งพรรคพวกที่ควบคุมได้

๔. การคิดริเริ่ม ➔ กำหนดคุณสมบัติที่เอื้อประโยชน์เฉพาะราย

๕. การกำหนดราคากลาง ➔ สูงกว่ามาตรฐานราคากลางที่กำหนด

๖. การส่ง/ปิดประกาศ ➔ ส่งเฉพาะกลุ่มที่ให้ผลประโยชน์

➔ ไม่ประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง

➔ ปิดประกาศไม่ครบตามที่กำหนด

๗. การดำเนินการซื้อ/จ้าง	➢ แบ่งซื้อแบ่งจ้าง ➢ มีราคาสูงเกินความเป็นจริง ➢ มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้ประกอบการ ➢ เรียกรับผลประโยชน์
๘. การตรวจรับพัสดุ/งานจ้าง	➢ เรียกรับเงิน/ผลประโยชน์ ➢ ตรวจรับไม่ถูกต้อง ไม่ครบถ้วน ➢ ตรวจรับโดยไม่มีพัสดุที่จัดซื้อหรือทำงานยังไม่เสร็จ
๙. การใช้ประโยชน์ของทางราชการ	➢ งานที่ได้รับไม่มีคุณภาพ ➢ ใช้งานไม่คุ้ม

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตใน ๓ ด้าน

๑. การทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณา อนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
  - การรับสินบนจากการให้บริการ
  - การเอื้อประโยชน์แก่ญาติ/พรรคพวก
  - การให้สินบน ของกำนัล หรือรางวัลต่างๆ
๒. การทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
  - การแสวงหาผลประโยชน์จากการแต่งตั้ง โยกย้าย
  - การปฏิบัติ/ละเว้นการปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง
  - การใช้ดุลยพินิจที่เอื้อประโยชน์
๓. การทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ
  - การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง
  - การใช้งบประมาณไม่มีประสิทธิภาพ เหมาะสม คุ้มค่า
  - ผลประโยชน์ทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์สาธารณะ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๙ ขั้นตอน

๑. การระบุความเสี่ยง
๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง
๓. เมทริกส์ระดับความเสี่ยง
๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง
๕. แผนบริหารความเสี่ยง
๖. การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง
๗. จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง
๘. การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง
๙. การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารความเสี่ยง

ทั้งนี้ สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ตามคู่มือแนวทางการดำเนินการรณรงค์ต่อต้านการทุจริต ตามมาตรา ๖๓ ตามลิงค์นี้ ...